

ארגון אמון הציבור (מלכ"ר)

מאי 2010

מדריך זכויות חולי סוכרת ובני משפחותיהם

מידע ראשוני על הזכויות המגיעות לך ועל הדרכים לממש אותן

המדריך אינו חוות דעת משפטית או רפואית ואינו בבחינת ייעוץ משפטי או רפואי. פנו לגורמים המוסמכים לפירוט מלא של הזכויות המגיעות לכם והתנאים לקבלתן

תודות

מדריך זה הוכן בסיוע ד"ר חוליו ויינשטין מנהל היחידה לסוכרת במרכז רפואי וולפסון ונשיא האגודה הישראלית לסוכרת, ובסיוע מיכל דלטורף מנהלת מרכז הזכויות בשירות הסוציאלי של בית חולים הדסה עין כרם. תודתנו גם לריטה אברמוב מנהלת השירות הסוציאלי בהדסה עין כרם על עזרתה.

המדריך מוקדש לזכרו של פרופ' צבי אדר ז"ל חבר המועצה הציבורית של ארגון אמון הציבור

מחלת הסוכרת מציבה פעמים רבות בפני החולה ובני משפחתו התנסות בטיפולים אינטנסיביים, בהתמודדות עם קשיים כלכליים, קשיי השתלבות בעבודה ומסגרות חינוכיות, עם פחדים ולחצים ולעתים אף כאבים וירידה חדה בתפקוד. המדינה מכירה בזכות של חולי הסוכרת לטיפול רפואי איכותי, להגנה על יכולתם ללמוד ולעבוד ובצורך שלהם בתמיכה כלכלית. עם זאת, לא תמיד ההגנות ניתנות במלואן בשל חוסר מודעות של החולים לזכויותיהם או בשל הערמת קשיים בדרכם בבואם לממש את הזכויות. מדריך זה מציג את סוגי הזכויות שנקבעו, מספק הכוונה לגבי הדרכים למימוש הזכויות וגם מתאר מכשלות שכיחות שאתם עלולים להתקל בהן.

המדריך נועד לשמש הצגה ראשונית עבורכם של הנושא והוא אינו מקיף את כל הזכויות והתנאים לקבלתן. לעתים יש הבדלים בין המוסדות (למשל בין קופות החולים) ואף בין מחוזות שונים באותו מוסד כך שהמידע במדריך עלול לא להתאים במדויק למקרה שלכם. בכל מקרה בו אתם נתקלים בקשיים במימוש זכויותיכם, מול קופת חולים, המוסד לביטוח לאומי או כל מוסד אחר, פנו למוקד התלונות של ארגון אמון הציבור:

טל' 03-5606069 פקס' 03-5601384 www.emun.org

בנוסף, בגב המדריך מצורפת רשימת מוסדות שמומלץ להסתייע בהם למידע נוסף והכוונה מפורטת יותר לגבי הזכויות שרלוונטיות עבורכם. לקבוצות אוכלוסיה מסוימות נקבעו הקלות מוגדלות, למשל מתוקף חוק תגמולים לאסירי ציון, חוק נכי רדיפות הנאצים, חוק ההטבות לניצולי שואה ועוד. יודגש כי הזכויות משתנות מעת לעת בהתאם לשינויי חקיקה וכדומה (לדוגמא, הקלה חדשה בעלויות התרופות לניצולי שואה נכנסה לתוקף לאחרונה). בגב המדריך מפורטת רשימת המוסדות שיש לפנות אליהם לבירורים משלימים עבור כל קבוצה.

1 המדריך אינו חוות דעת משפטית או רפואית ואינו בבחינת ייעוץ משפטי או רפואי. בשל המורכבות ושינויים החלים מעת לעת יתכנו אי דיוקים במידע. פנו לגורמים המוסמכים לפירוט מלא של הזכויות המגיעות לכם והתנאים לקבלתן

זכויות בתחום הבריאות

זכות לשירותי רפואה הניתנים באופן נאות ולשמירה על כבוד המטופל

- לכל מטופל זכות לטיפול רפואי נאות הניתן באיכות סבירה תוך זמן סביר. כך למשל, בפרקטיקה, חולה סוכרת שיש לו חוסר איזון של המחלה וזקוק לאינסולין אך אינו מטופל באופן המביא לאיזון, חייב לעבור מיד לטיפול מרפאת סוכרת מקצועית. מעקב אחר חולה כזה במרפאה המקצועית צריך להתבצע בתדירות גבוהה עד שיגיע לאיזון.
- לכל מטופל זכות לקבל מידע מלא על מצבו ועל הטיפולים שהרופאים ממליצים לבצע וזכותו גם להעתיק את המידע.
- את המידע יש למסור למטופל בשלב מוקדם ככל האפשר בשפה בה הוא בקיא ולוודא שהבין אותו. לעמדת ארגון אמון הציבור, אם למשל אינו שולט בעברית במידה מספקת יש למסור לו את המידע בתרגום מקצועי לשפת האם שלו.
- למטופל זכות להחליט אם הוא מסכים לטיפול או לא (במקרים חריגים אין חובה לקבל הסכמתו, למשל כאשר התקבלה הסכמת אפוטרופוס או בא כוח שמינה לעצמו). לגבי טיפולי דיאליזה יש לקבל את הסכמת המטופל בכתב במסמך המכיל את תמצית ההסברים שנמסרו בעל פה (במקרים חריגים כגון מצב חרום מותר למטפל לקבל הסכמה בעל פה אך יש לתעד אותה בכתב בהקדם האפשרי).
- למטופל זכות שישמרו על כבודו ועל פרטיותו. בין היתר מחוייבים הרופאים והגורמים המטפלים לתת שירות תוך הקפדה על יחסי אנוש סבירים ולשמור על סודיות רפואית בעניין מצבו הרפואי.

הזכות לקבל שירותי רפואה היא בהתאם לצורכי המטופל

- כל מטופל זכאי על פי חוק לשירותי רפואה בהתאם למצבו הרפואי ובכפוף לתנאים הבאים:
- לרוב הטיפולים שבסל הבריאות זכאי רק מטופל שרופא אבחן אצלו מצב רפואי מסוים.
  - לחלק מהטיפולים זכאי המטופל רק אם נוסו טיפולים אחרים ונקבע שתוצאותיהן עברו לא מספקות (למשל, שההשפעה שלהם לא מספיקה ו/או שהם גורמים לתופעות לוואי בעייתיות).
  - קבלת רבים מהשירותים והתרופות כרוכה בתשלום של המטופל, אך לחולי סוכרת נקבעו הקלות משמעותיות בנושא זה כמפורט בהמשך.

הזכויות והמגבלות בבחירת גורם מטפל

- באופן עקרוני, המטופל יכול לבחור בגורם המטפל (למשל ברופא או בית החולים), אך לקופת החולים מותר להגביל את אפשרויות הבחירה. לעתים קופה מאפשרת טיפול רק אצל גורם מטפל מסוים ללא בחירה. יש מקרים בהם אסור לקופה להגביל את זכות החולה לבחור את המטפל:
- כאשר החל טיפול במקום מסוים זכות החולה לדרוש להמשיך הטיפול אצל אותו גורם מטפל (לשמור על רציפות הטיפול).

- כאשר דרושים טיפולים רבים חובה על הקופה לאפשר ריכוזם אצל גורם מטפל אחד.
- בנוסף, קופת החולים חייבת לפרסם את ההגבלות שקבעה לבחירת גורם מטפל ואת רשימת המטפלים שהיא מאשרת לכל מטופל (לרוב הרשימה משתנה בהתאם למקום מגורי המטופל).
- לבסוף, הדין קובע שעל הקופות לאפשר חריגה מהסדרי הבחירה, לטובת המבוטח, לפי שיקול דעת רפואי, זאת מתוך הכרה בכך שהסדרים אלו לא יכולים להיות רק פעולה "טכנית" של פקידי הקופות ואין באפשרותם לתת מענה בכלל המקרים המתאימים. על הקופה לדעת לאתר מקרים המצדיקים חריגה מההסדרים ולבוא לקראת המבוטחים.

שימו לב! לא תמיד הרופא המפנה אתכם לטיפול מוסר מראש מידע על המגבלות שקבעה הקופה! בדקו עם הקופה בהקדם היכן הן מאפשרות ביצוע של כל טיפול.

יש גם מקרים בהם נקבעו הגבלות לא סבירות. למשל קופה סברה שעל קשישה סיעודית לעבור ניתוח בנהריה, שם היא רשומה כמבוטחת, על אף שהבת היחידה שיכולה לסעוד אותה גרה בירושלים. לאחר פניית ארגון אמון הציבור הסכימה הקופה לאשר ניתוח בירושלים.

במקרה של מחלוקת מומלץ לפנות לפניות הציבור בקופה בכתב, לצרף מסמכים ולבקש תשובה בכתב. אם הבעיה לא נפתרה פנו לארגון אמון הציבור לבדיקת הנושא.

טיפולים להם זכאים חולי סוכרת

סל הבריאות כולל טיפולים רבים וככלל רק הצוות הרפואי יכול לקבוע מה מהם רלוונטי עבורכם ולאלילו שירותים אתם זכאים על פי חוק. ייתכן שתרופה או שירות מסוים ייכללו בסל לטיפול במצב רפואי אחד אך אינם כלולים לטיפול במצבים אחרים.

בלי להכנס לפרטי הטיפולים בסל ההמלצה הטיפולית היא להבטיח כי חולי סוכרת יגיעו לאיזון:

1. בערך כולסטרול LDL נמוך מ- 100 מ"ג לדציליטר (אם הם חולים גם במחלות לב כליליות בפחות מ- 70 גר' לדציליטר)
2. בערך סוכר HbA1c מתחת ל- 7%
3. בערך לחץ דם מתחת ל- 120-80 מ"מ כספית

שימו לב! אם אינכם מגיעים לאיזון בערכים הללו, פנו לרופא כדי לעבור לטיפול מתקדם יותר

- **סיוע בתזונה ודיאטה** - חולי סוכרת זכאים ליעוץ וליווי של דיאטנית קלינית. חלק מהקופות מאשרות לחולים ביקורים הניתנים במסגרת סל הבריאות במספר נמוך מהמלצת הרופא. אם הרופא קובע כי דרושים לכם ביקורים נוספים אצל דיאטנית והקופה אינה מאשרת, פנו לפניות הציבור בקופה ואם הבעיה לא נפתרה פנו לארגון אמון הציבור. חולי דיאליזה צריכים לקבל ייעוץ של דיאטנית המתמחה בחולי דיאליזה.
- **החלפת תרופות** - כאשר תרופה כלולה בסל הבריאות לקופה זכות לבחור איזו גירסה של התרופה היא תספק (למשל מטפורמין, גלוקופז או גלוקומין). עם זאת, אם התחלתם טיפול

בגרסה מסויימת, וכשהקופה החליפה את הגרסה נפגעו איכות הטיפול או איכות חייכם (למשל החלו שילשולים קשים), על הקופה לאפשר לכם לחזור לגרסה בה התחלתם. **בכל מקרה אם הקופה החליפה את סוג התרופה שמספקים לכם בבית המרקחת, יידעו את הרופא ובדקו איך להמשיך את הטיפול!**

- **השתתפות במחיר מכשירים וציוד רפואי** - חולי סוכרת זכאים להשתתפות משמעותית של הקופה במחיר ציוד מתכלה ומכשירים ולמשל מחטים להזרקת האינסולין, מקלונים לבדיקת סוכר בדם, משאבת אינסולין ועוד. הקופות מאשרות מספר מוגבל של מקלונים הניתנים במסגרת סל הבריאות. אם הרופא נתן מרשם למקלונים נוספים והקופה אינה מאשרת, פנו לאמון הציבור.
- במקרה של תרופה או טיפול שטרם אושרו בישראל יכול הרופא המטפל להגיש בקשה לוועדה מיוחדת לקבלת אישור לתת אותה.

טיפולם להם זכאים חולי דיאליזה וחולים עם רגל סוכרתית

- **הסעה לבית החולים באמבולנס** - חולה באי ספיקת כליות כרונית המטופל בדיאליזה המרותק למיטה, זקוק להסעה בשכיבה או זקוק להשגחה בזמן ההסעה יוסע באמבולנס ויקבל החזר כספי של 50% מתעריף הנסיעה (אם אושפז יקבל החזר מלא). חולה דיאליזה שאינו עונה על תנאים אלו אך הרופא קבע כי יש להסיעו באמבולנס יזכה באותם תנאים אלא אם הקופה המציאה חוות דעת רפואית נגדית בכתב מגורם מקצועי מקביל לרופא המטפל והחלופה שמסופקת לו נותנת מענה מתאים לצרכיו.
- **הקלה בדמי נסיעה והסעות לבית החולים וממנו שלא באמבולנס** - חולה באי ספיקת כליות כרונית המטופל בדיאליזה הנוסע לטיפול בבית חולים זכאי להחזר כספי של הוצאות הנסיעה מביתו לבית החולים בגובה מלוא דמי התחבורה הציבורית ואם הוא מוסע במונית, יקבל החזר של 50% מן ההוצאה, תמורת קבלות. בחלק מהקופות ניתן לקבל גם החזר של 50% מדמי התחבורה הציבורית עבור מלווה.
- **טיפול בתא לחץ** - חולה סוכרת עם פצע שלא נרפא המועמד לקטיעה זכאי במקרים רבים לטיפול בתא לחץ שעשוי למנוע את הצורך בקטיעה.
- **סיוע נפשי** - חולים במצב קשה ובמחלות ממושכות ולמשל חולי סוכרת עם רגל סוכרתית, זכאים לטיפול נפשי דרך קופת החולים

לעתים קופת החולים לא מאשרת טיפולים ותרופות כיוון שלעמדתן המטופלים אינם זכאים להן אך לא תמיד טענות אלה מוצדקות! בנוסף, יש מטופלים שהתלוננו שקיבלו רק הודעה בטלפון שהתרופה לא אושרה, ללא הנמקה בכתב לסירוב. לעתים גם קבלת תרופה או טיפול שאושרו כרוכה בטרחה מיותרת - למשל דרישה למרשם ממומחה לכאב עבור תרופות לטיפול בכאב נאורופטי למרות שלוקח חודשים להתקבל בתור. לקופה אסור לחייב מטופל להשיג אישור מנהלי לתרופה שנרשמה לו על ידי רופאו. בטיפולים לא דחופים הקופה יכולה לדרוש מהרופא

להשיג אישור כזה ועליה לספק אישור או סירוב מנומק בכתב תוך ארבעה ימים.
שימו לב! כאשר קופת החולים קובעת בניגוד לעמדת משרד הבריאות, כי למבוטח אין זכאות לטיפול חובתה ליידיע את המבוטח כי המשרד חולק על עמדת הקופה וכן לידעו בדרכים בהן ניתן לערער על החלטת הקופה. במקרים בהם הרופאים וקופת החולים חלוקים בדעתם לגבי טיפול או תרופה, או שנתקלתם בטרחה לא סבירה, פנו לפניית הציבור בקופה ואם הבעיה לא נפתרה פנו לארגון אמון הציבור לבדיקת הנושא

זכות חולי סוכרת להקלות בתשלומים עבור שירותי הבריאות

נטל ההוצאה על טיפולים ותרופות יכול להיות כבד מאוד והמדינה מודעת לצורך להגביל את הנטל, במיוחד לגבי חולים הזקוקים לטיפולים רבים.

בהתאם נקבעה לחולים כרוניים לרבות חולי סוכרת, תקרה חודשית להוצאה על תרופות הנעה בין 252 ל- 291 ש"ח לחודש (תלוי בקופה). עבור מטופלי דיאליזה יש גם פטור מתשלום עבור ביקור אצל רופא, במכונים, במרפאות חוץ ועבור פניות לחדר מיון.

וודאו שרופא המשפחה שלכם הגדיר אתכם כחולים כרוניים (להגבלת ההשתתפות במחיר תרופות) ואם אתם מטופלי דיאליזה גם כחולים במחלה קשה (לפטור מאגרות רופא ומיון). וודאו גם שאתם מקבלים החזר על התשלומים החורגים מהתקרה ששילמתם לפני שפנית לקופה. ישנם מקרים בהם על הקופה להחזיר כספים גם כשהקבלות המקוריות אינן ברשותכם. אם הקופה מבקשת מכם כל שנה לחדש את המעמד של "חולה כרוני" פנו לאמון הציבור.

יש לציין, כי לחולי דיאליזה ולחולים מאושפזים הסובלים מפצעי לחץ בדרגה 3 - 4 יקבע מעמד של חולה סיעודי מורכב, דבר המקנה לקופה זכות לגבות השתתפות עצמית העומדת כיום על 101 ש"ח ליום. ניתן לבקש הנחה מתעריף זה מקופת החולים.

הקלות בתשלומים של כלל המשפחה

לצד ההקלות להן אתם זכאים עקב המחלה, בידקו אם אתם ומשפחתכם לא משלמים יותר מהדרוש:

- **תקרה חודשית לתשלומי המשפחה על ביקורי רופא, מכונים ומרפאות חוץ** - קופת החולים רשאית לגבות ממשפחה דמי השתתפות עצמית לגבי ביקורי רופאים, מכונים ומרפאות חוץ של בני המשפחה שאינם פטורים מהתשלום עד לתקרה חודשית הנעה בין 106 ש"ח ל 199 ש"ח (תלוי בקופה). אם המשפחה משלמת לקופה בהוראת קבע על הקופה לחייב בהשתתפות רק עד התקרה שנקבעה. משפחה שאינה משלמת בהוראת קבע ושהוצאותיה ברבעון היו גבוהות מתקרת התשלומים, יכולה להציג בתום הרבעון את הקבלות והיא תזוכה בהפרש.

- **משפחות הזכאיות להפחתה של 50% בתקרת התשלומים** - משפחתו של עולה חדש בשנתו הראשונה בארץ ומשפחתו של מי שמלאו לו 65 שנים.
- **זכאים לפטור מלא מהתשלום** - מקבלי קצבת נכות כללית מהמוסד לביטוח לאומי (הם זכאים גם לפטור מתשלום בעד התחייבויות לבתי חולים), וכן גברים מגיל 67 ונשים מגיל 62 המקבלים גמלת הבטחת הכנסה.
- **תקרה חודשית לתשלומי מבוטח עבור תרופות** - גם חולה הצורך תרופה אחת לפחות, לפי מרשם רופא, במשך חצי שנה ברציפות יכול לקבל הכרה כ"חולה כרוני", הזכאי לתקרת תשלומים. **אם עוד אחד מבני המשפחה מקבל טיפול תרופתי בקביעות יש לדאוג שהקופה תכיר גם בו כחולה כרוני.**
- **הנחה בתשלום עבור תרופות** - גברים מגיל 67 ונשים מגיל 62 המקבלים גמלת הבטחת הכנסה זכאים ברוב המקרים ל 50% הנחה בתשלום תמורת תרופות הכלולות בסל .

שימו לב! בתחום ההקלות בתשלומים כדאי במיוחד לאוכלוסיות מיוחדות כגון מקבלי קצבאות הביטוח הלאומי או נכי רדיפות הנאצים לבדוק האם הם לא זכאים להקלות מוגדלות - כתובות לברור בגב המדריך

זכויות מטופלים המבוטחים בביטוח נוסף

לצד שירותי הבריאות הניתנים מכוח החוק, קופות החולים מפעילות תוכניות למתן שירותי בריאות נוספים שאינם כלולים בסל הבריאות (המוכרות בשם "ביטוח משלים"). הקופות חייבות לצרף לתוכנית כל מבוטח המעוניין בכך ללא קשר למצבו הבריאותי, אך עבור שירותים מסוימים נקבעו תקופות אכשרה ארוכות של שנה ואף שנתיים, שבהן יש לשלם את דמי הביטוח אך לא ניתן לקבל את השירות. אם עוד לא הצטרפתם לביטוח משלים מומלץ לבדוק האם השירותים שאתם מעוניינים בהם יהיו זמינים לכם תוך זמן סביר.

שירותי הבריאות הנוספים כוללים בין היתר, השתתפות מוגדלת של הקופה במחיר ניתוחים פרטיים, ניתוחים והשתלות בחו"ל, התייעצות עם רופא מומחה, תרופות מחוץ לסל התרופות ואביזרים רפואיים. חשוב לזכור שהשימוש בביטוח המשלים כרוך בהשתתפות עצמית אשר לעתים יכולה להיות יקרה מאוד ולכן לא כל שירות הכלול בה אכן זמין לכל מבוטח.

הזכויות של חולה שיש לו ביטוח בריאות בחברת ביטוח ו/או ביטוח סיעודי תלויות בפוליסה הספציפית שלו. פנו לסוכן הביטוח ו/או חברת הביטוח לברור זכויותיכם. **אם נתקלתם בבעיה במימוש הביטוח אנא פנו לארגון אמון הציבור.**

זכויות סוציאליות

זכויות סוציאליות לחולי סוכרת

חולי סוכרת עלולים למצוא עצמם בירידה משמעותית בכושר התפקוד ו/או ירידה ניכרת בכושר השתכרות. לא פעם הם מאבדים את עבודתם או שחלה ירידה בהכנסותיהם. לכן, **החוק הישראלי קבע שורה ארוכה של זכויות כלכליות לחולים בהתאם לאחוזי הנכות שיקבעו על ידי פקידי התביעות ורופאים מוסמכים מטעם המוסד לביטוח לאומי.**

- תביעה לקצבת נכות יש להגיש עד שנה מאבחון המחלה, כיוון שהמוסד לביטוח לאומי ישלם רטרואקטיבית את קצבת הנכות רק 12 חודשים.
- עבור כל חולה תחילה נקבע אחוז נכות רפואית. רק אם נקבעה נכות רפואית בשיעור 40% לפחות יוכל להגיש בקשה כי תיקבע לו נכות תפקודית, קרי דרגת אי הכושר להשתכר או לתפקד. רק חולה אשר נקבעה לו דרגת אי כושר להשתכר של 50% לפחות זכאי לקצבת נכות.
- אפשר להגיש למוסד לביטוח לאומי ערעור על החלטות פקיד התביעות תוך 30 יום מקבלת ההודעה על דרגת אי-כושר. ועל החלטות הערר אפשר לערער בפני בית הדין האזורי לעבודה. בעניין זה ניתן להסתייע בייצוג משפטי ללא תשלום מלשכת הסיוע המשפטי. – פרטים בגב המדריך.
- ניתן לבקש בדיקה מחודשת של התביעה לנכות רפואית אם עברו שישה חודשים מן הקביעה האחרונה של פקיד המוסד לביטוח לאומי.
- חשוב להתכונן היטב לועדה, להגיש את הבקשה בסיוע רופא המשפחה ולפרט למה אינכם יכולים לעבוד ומתקשים לתפקד או יכול לעבוד פחות (למשל, עסקתם בעבודה מאומצת שבמצב החדש אינכם יכולים לעסוק בה כלל).

שימו לב! אם נקבעו לכם אחוזי נכות נמוכים כדאי להתייעץ עם הרופא, השירות הסוציאלי או ארגונים מסייעים לגבי אפשרות ערעור. פעמים רבות הסיבה שבגללה נקבעים אחוזים נמוכים מדי היא שהמסמכים שהוגשו לועדה הרפואית לא היו מפורטים ומנומקים מספיק לטעמה.

חלק ניכר מהסיוע ניתן על ידי המוסד לביטוח לאומי:

- גימלה לילד נכה לילד הזקוק להשגחה מתמדת לגבי רמת הסוכר.
- קצבת נכות חודשית, לאחר שהוכח "אי כושר השתכרות".
- חולה אשר הוכר בו כבעל אובדן כושר השתכרות, או שנקבעה לו מינימום 20% נכות רפואית, יוכל לקבל שיקום מקצועי מהמוסד לביטוח לאומי (בין היתר, סיוע ברכישת מקצוע והשתלבות בשוק העבודה).
- אם החולה אינו זכאי לקצבת נכות, ואין ביכולת המשפחה להבטיח את ההכנסה הדרושה למחייתה, יתכן שהוא זכאי לגמלת הכנסה. בידקו זכאות להשלמת הכנסה במוסד לביטוח לאומי.

7 המדריך אינו חוות דעת משפטית או רפואית ואינו בבחינת ייעוץ משפטי או רפואי. בשל המורכבות ושינויים החלים מעת לעת יתכנו אי דיוקים במידע. פנו לגורמים המוסמכים לפירוט מלא של הזכויות המגיעות לכם והתנאים לקבלתן

- בנוסף, חולה שמקבל קצבת נכות ואין לו שום הכנסה אחרת יהיה פטור מתשלום דמי ביטוח במשך אותה תקופה בה הוא מקבל את הקצבה.

עבור חולים במצב קשה וחולי דיאליזה

- **גמלת שירותים מיוחדים לנכים** – חולים המקבלים קצבת נכות או שנקבעו להם 75% נכות רפואית וזקוקים לעזרה רבה בפעולות יומיומיות ושיאנם מאושפזים במוסד המספק שירותי רפואה, סיעוד או שיקום, זכאים לקצבה למימון מט"בית (מטפלת בית) או עובד זר.
- **גמלת סיעוד** - חולים קשישים הזקוקים לעזרה רבה בפעולות יומיומיות שאינם מאושפזים במוסד המספק שירותי רפואה, סיעוד או שיקום זכאים למימון מט"בית (מטפלת בית) או עובד זר גם אם לא נקבעו להם אחוזי נכות.

הגנה במקום העבודה

- אם אין ביכולתכם לעבוד בשל מצבכם הבריאותי הלקוי, תהיו זכאים לקבל ממעסיקכם תשלום בעבור ימי המחלה בכפוף לקבלת אישורים רפואיים למצב. העדרות מעבודה עקב מחלה מזכה בדמי מחלה מהמעביד כאשר הצבירה היא של יום וחצי מחלה לחודש עבודה (18 ימי מחלה בשנה) ועד לתקופה מקסימאלית של 90 ימים. התשלום עבור כל תקופת מחלה הוא החל מהיום הרביעי כאשר מחצית מדמי המחלה משולמים בעד הימים השני והשלישי. ייתכן שבמקום עבודה מסוים קבועים תנאים משופרים מכוח הסכם עבודה, הסכם קיבוצי או צו הרחבה.
- גם בני הזוג זכאים לדמי מחלה כאשר יש אישור מהרופא המטפל כי החולים תלויים לחלוטין בעזרת הזולת לביצוע פעולות יומיומיות.
- אם עבדתם והתפטרתם בשל מצבכם הבריאותי הלקוי והבאתם הוכחות שלאור תנאי העבודה והמצב הרפואי יש סיבה מספקת להתפטרות, תהיו זכאים לפיצויי פיטורין. החוק אף מקנה זכות זו לקרובי משפחה מדרגה ראשונה שיתאפשר להם להתפטר ולקבל פיצויי פיטורין בנסיבות מסויימות לאור המצב הבריאותי של החולה וכדי לטפל בו כראוי.
- כמו כן, במקרה של סיום עבודה, כאשר מגיעה לכם תקופה של "הודעה מוקדמת", לא ניתן לכלול ימי מחלה במסגרת תקופה זו.
- החוק אוסר על הפלית עובדים או בין דורשי עבודה מחמת מוגבלותם, ובלבד שיהיו כשירים לתפקיד או למשרה יעברו מבחני קבלה, יתאימו מבחינת הכשרתם ויתאימו לתנאי העבודה. על פי החוק גם קביעת תנאים שלא ממין הענין יכולה להוות הפליה. למידע וסיוע במקרים של הפליה ניתן לפנות לארגונים לחולי סוכרת – פרטים בגב המדריך.

זכות לסיוע בהשתלבות במערכת החינוך

- לילדים חולי סוכרת צרכים מיוחדים שיכולים להקשות עליהם בהשתלבות במסגרות חינוכיות. בהתאם נקבעו זכויות מיוחדות עבורם:

- לילד זכות להשתתף בכל הפעילויות המתקיימות בגן הילדים או בית הספר ועל המוסד להערך לאפשר לו לעשות זאת. כך למשל על המוסד לאפשר תוספת זמן בבחינה לצורך אכילה או בדיקת דם, עליו להערך מראש לטיולים ופעילות מאומצת כדי שהילד יוכל להשתתף ועוד. בנוסף אסור להתנות השתתפות הילד בטיול או פעילות חוץ בית ספרית בהצטרפות מלווה.
- לילד זכות לסיוע מצוות המוסד בבדיקות דם עצמיות ואף לקבלת סייעת רפואית במסגרת החינוכית (במיוחד בגילאים צעירים).
- בבחינה הפסיכומטרית ניתן לקבל הקלות כגון הארכות זמן והפסקות בבחינה דרך המרכז הארצי לבחינות והערכה (בכפוף להמצאת אישורים רפואיים ומילוי שאלונים לנבחן ולרופא).

שימו לב - אם אתם נתקלים בקשיים בקבלת הסיוע שאתם זכאים לו לפי עמדת הגורמים שהתייעצתם איתם, פנו בהקדם לארגון אמון הציבור לבדיקת הנושא!

זכויות כלכליות הניתנות על ידי משרדי הממשלה למי שנקבעו לו אחוזי נכות

בנוסף לסיוע הניתן דרך המוסד לביטוח לאומי, המדינה מזכה אנשים שהוכרו כנכים בסיוע והקלות מסוגים שונים בתחומים אחרים כגון תחבורה, מיסוי ועוד. הזכאות לסוגי הסיוע השונים תלויה באחוזי הנכות שנקבעו לנכה, כשבחלק מהמקרים רלוונטיים אחוזי הנכות התפקודית ובאחרים אחוזי הנכות הרפואית.

לאחר שיקבעו לכם אחוזי הנכות מוצע לפנות למוסדות הבאים ולבדוק האם אתם זכאים לסיוע מהם.

- **משרד האוצר** - פטור או הנחה במס הכנסה, פטור מניכוי במקור על קרנות/קופות גמל ופטור ממס רכישה בעת רכישת מקרקעין שימש למגורי הנכה.
- **משרד הבינוי והשיכון** - סיוע בפתרונות דיור לנכים, הגדלת הלואאה לרכישת דיור, הלואאה להתאמת תנאי מגורים לנכה והשתתפות בשכר דירה לחסרי דיור.
- **משרד המשפטים** - פטור לנכים בלשכות רישום מקרקעין (טאבו) או בלשכות המקרקעין: פטור מאגרה בעד רישום משכנתא ושכירות.
- **משרד התחבורה** - תו נכה לרכב, פטור מאגרת רישוי, הנחות בתחבורה הציבורית.
- **מינהל מקרקעי ישראל** - פטור מ-"דמי הסכמה" המשולמים למינהל על ידי מי שמעביר קרקע ושטחי עיבוד לאדם אחר.
- **משרד הדתות** - הנחות בתשלום אגרות נישואין וגירושין.
- **העירייה / מועצה מקומית** - הנחה בארנונה.
- **משרד התקשורת** - הנחה בהתקנת טלפון, חשבון טלפון, העתקת טלפון, ודמי שירות קבועים.
- **המשרד לקליטת העלייה** - קבלת דיור בשכירות ציבורית, קדימות בתור לקבלת דירות מתאימות והתאמת הדירה. רלוונטי רק למי שעלה לישראל לפני פחות מעשר שנים.

אודות ארגון אמון הציבור

אמון הציבור (מלכ"ר), הוא ארגון מידע חברתי, שהוקם במטרה לקדם הגינות בעסקים ובגופים ציבוריים. אחת הבעיות החברתיות בישראל היא שהציבור אינו מודע לזכויותיו ולכן אינו מממש אותן מול הגופים, החייבים לספקן לו. הארגון פועל בין היתר על מנת לצמצם פער זה. אמון הציבור מפעיל מוקד תלונות, המטפל ללא תשלום בפניות הציבור ומפרסם מדי חודש עלון המכיל מידע חיוני כגון תחקירים, טיפים, תיקוני חקיקה, התראות בגין עסקים מעוולים ועוד. המידע העולה מתלונות הציבור בנושאים מגוונים, משמש את הארגון על מנת להיאבק בתופעות שליליות הפוגעות בזכויות הציבור למשל על דרך פרסום דוחות מידע לציבור והובלת מהלכי חקיקה רבים.. כך למשל יזם הארגון את החוק המעגן את זכות הציבור להתנתק משרותים מתמשכים שאינו מעוניין בהם, החוק המגן על זכויות תלמידי המכונים הפסיכומטריים ועוד.

אילו תלונות תתקבלנה באמון הציבור

- תלונות בנושאים מגוונים כגון: צרכנות, בריאות, איכות הסביבה, ביטוח לאומי ועוד,
  - תלונות, המכילות את שם המתלונן ודרכי יצירת קשר איתו וכן את שם העסק / הגוף, נגדו מתלוננים והדרכים ליצירת קשר איתו.
  - תלונה שאינה נדונה בהליך משפטי.
  - תלונה שאין בה שימוש בשפה בוטה.
  - בתלונה על נושאים רפואיים מומלץ לצרף מסמכים רפואיים רלוונטיים לפניה כדי ליעל את הטיפול.
- על מנת לאפשר הליך טיפול מקצועי, תלונות מתקבלות בכתב בלבד ורצוי באמצעות אתר האינטרנט של הארגון (כפתור "הגש תלונה"). ניתן גם בדואר אלקטרוני, בפקס ובדואר.

אמון הציבור אינו מטפל בתלונות שעניינן

- סכסוך בין אנשים פרטיים, כגון בין משכיר לשוכר.
- יחסי עובד מעביד .
- תלונות העוסקות אך ורק בחוסר שביעות רצון מהכדאיות הכלכלית של העסקה

הרשמו באתר הארגון וקבלו מידי חודש מידע עדכני בנושאים שונים

www.emun.org

פקס: 03-5601384

טל: 03-5606069

לבונטין 30 ת"א 65116

איך לפנות ולמי:

אתר	טלפון	במה ניתן להעזר	ארגונים ומוסדות
		בדיקת זכויות החולה וסיוע במימושן	השירות הסוציאלי בבית החולים
www.sukeret.co.il	03-9508222	מידע על זכויות וליווי במימושן, גם מול הצבא ומערכת החינוך ובמקרים של הפליה בתעסוקה	האגודה הישראלית לסוכרת
www.jdrf.org.il	03-5160171	מידע ועזרה לילדים סוכרתיים ובני משפחותיהם	האגודה לסוכרת נעורים
www.metukim.co.il		מידע וכוונה לעולי אתיופיה החולים סוכרת וסיוע בתרגום טלפוני של ביקורים אצל רופא	אתר מתוקים
www.tene-briut.org.il	04-6211891	מידע והכוונה לגבי טיפול פליאטיבי בישראל	ארגון טנא בריאות
www.palliative.org.il	050-6263945	סיוע במימוש הזכות לשירותי בריאות	תמיכה - האגודה הישראלית לטיפול תומך
www.patients-rights.org	03-6022934	סיוע משפטי בנושאים אזרחיים למבקשים מעוטי יכולת, ובין היתר סיוע בעירעור לבית הדין לעבודה על החלטות המוסד לביטוח לאומי	האגודה לזכויות החולה
www.justice.gov.il/MOJHeb/SiuaMishpati	02-6211350	קביעת אחוזי נכות, קבלת קצבאות ומידע על זכויות הנלוות לכל קצבה.*	לשכת הסיוע המשפטי
www.btl.gov.il	6050* רב לשוני	קבילה בעניין שירותים הכלולים בסל בריאות שקופת חולים לא ספקה כראוי	המוסד לביטוח לאומי
www.health.gov.il	02-5681257	ייצוג מול ועדות חריגים של קופות החולים במקרה של דחיית טיפול מציל חיים שאינו נמצא בסל הבריאות	קרן דולב לצדק רפואי

* למקבלי הבטחת הכנסה וקצבת נכות כללית מומלץ לפנות למוסד לביטוח לאומי לבדוק לאילו הקלות ודרכי סיוע אתם זכאים

אתר	טלפון	למי כדאי לפנות	ארגונים ומוסדות לקבוצות
www.gimlaim.gov.il	02-6547025	אזרחים ותיקים	המשרד לענייני גמלאים
www.mof.gov.il/lishka/mainpage.htm	03-5682651 03-5682675	המוכרים כנכי המלחמה בנאצים או כנכי רדיפות הנאצים או על פי חוק ההטבות לניצולי שואה	הרשות לזכויות ניצולי שואה (לשעבר- הלשכה לשיקום נכים)
www.moia.gov.il/Moia_he	03-9733333	המוכרים כותיקי מלחמת העולם השנייה	משרד קליטת העלייה
www.btl.gov.il/benefits/Prisoners_of_zion	02-6463217	זכאים לפי חוק תגמולים לאסירי ציון	מוסד לביטוח לאומי - אסירי ציון

11 המדריך אינו חוות דעת משפטית או רפואית ואינו בבחינת ייעוץ משפטי או רפואי. בשל המורכבות ושינויים החלים מעת לעת יתכנו אי דיוקים במידע. פנו לגורמים המוסמכים לפירוט מלא של הזכויות המגיעות לכם והתנאים לקבלתן